

Zápis

Z obhajoby disertační práce paní Mgr. **Martiny Kotkové**

Konané dne: 3. 9. 2012

Téma práce: Kulturněhistorický obraz severozápadních Čech a saského Polabí v raném středověku: na příkladu hrnčířství a fortifikačního stavitelství.

Přítomní:

Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.

Doc PhDr. Lubomír Košnar, CSc.

Doc. PhDr. Ivan Pavlů, CSc.

Doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

Prof. PhDr. Petr Sommer, DrSc.

Předseda komise pan Doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc. zahájil obhajobu.

Školitel Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc. představil doktorandku a seznámil komisi s uchazečem a jeho disertační prací.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména:

Autorka se ve své práci, věnované vztahům Severozápadních Čech a Saska v raném středověku, se zaměřuje na regionalizaci a distribuci keramických typů. Stručně nastiňuje historii bádání a poukazuje na problematiku fragmentárnosti sledovaných souborů, které značně omezují výsledky bádání. Na základě petrochemických analýz sledovaných vzorků vyčleňuje územní rozšíření a definuje možné distribuční mechanismy tzv. Zabušanské keramiky, která je významným dokladem kontaktů obou oblastí. Kandidátka nepovažuje paralelní vývoj keramiky v obou regionech za pravděpodobný a nastiňuje otázku primární a sekundární oblasti, přičemž rozvádí a kategorizuje různé transferní teorie, možnosti rozšíření dílen apod. Autorka komentuje jednotlivé metodické postupy při řešení otázek, které si klade v rámci své práce. Poukazuje na nutnost znalosti absolutního počtu nálezů a kompletnost souborů, jejichž absence odkazuje mnohá řešení do zatím hypotetické roviny.

Ve druhé části věnuje autorka pozornost hradištní struktuře obou regionů v 9.-10.století s přihlédnutím k problematice „párových hradů“ a otázce jejich funkce. Při rozboru přihlíží k politicko-sociální situaci v raném středověku a částečně využívá metodiky GIS při řešení strategických otázek. Na základě vyhodnocení dat podle autorčina názoru nelze vyloučit, že se v případě párových hradů jedná o odraz začleňování zdejšího území do Franské říše a koexistenci obou hradů nelze vyloučit. V případě mladších fází hradů se spíše jedná o manifestační jednotky mocensko-politické elity než o vojenské pevnosti. Kandidátka nastiňuje další možné otázky, které se v souvislosti s touto problematikou na téma vzájemných vztahů otevírají.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků:

PhDr. Ivo Štefan se vyjadřuje k obsahu práce M. Kotkové, stručně shrnuje její výsledky a zejména upozorňuje na význam kontaktního studia a interakce hraničních regionů v období zásadních historických změn, které bývá tradičně podceňováno. Oponent upozorňuje na interpretační rozpory v práci a nedostatečné hodnocení politických a etnických aspektů celé problematiky. Doporučuje více se zaměřit na otázku hradské struktury, interpretaci kontaktů a věnovat systematictější pozornost jednotlivým faktorům šíření keramiky, stejně jako možnému komparačnímu materiálu z okolních regionů a pohřebních kontextů. Práce neaspiruje na vyřešení představených problémů, avšak spíše testuje možnosti soudobých archeologických metod, oproštěných od závislosti na historických pramenech, Oponent hodnotí kladně také zacházení s geochemickými daty a cílenou interpretaci výsledků analýz. Oponent hodnotí práci kladně jako první pokus o archeologické podchycení kontaktů se sousedními regiony a vyzdvihuje přínos autorky v tomto oboru. Zároveň uznává zlomkovitý pramenný fond jako důvodné a vážné omezení autorčiny práce.

Doc. Popelka přečetl oponentský posudek nepřítomného prof. Mgr. Jiřího Macháčka, PhD., který na základě prvotního nedorozumění hodnotí práci jako 10letou badatelskou činnost. Na této bázi kriticky přistupuje ke kvantitativní hodnotě vzorku Zabušanské keramiky, který je podkladem autorčiny práce. Oponent klade otázky k nekritickému hodnocení již stávající datace a dožaduje se bližšího vysvětlení některých kandidátčiných argumentů. Poukazuje rovněž na podcenění práce s GIS při řešení otázek sídelní struktury. Distribuci keramických nálezů a definici kategorií transferu hodnotí jako nejzdařilejší část práce s významným přínosem a přes své metodické připomínky doporučuje práci ke kladnému přijetí.

Kandidátka M. Kotková odpovídá na posudky oponentů. Kandidátka uznává připomínky oponentů jako oprávněné, u jiných vysvětluje metodiku své práce a badatelské záměry, které sledovala. Dále se vyjadřuje k terminologickým a typologickým otázkám.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta.

Diskuse:

P. Sommer: Vznáší připomínku ke složitosti situace a nesnadnému řešení vzájemných historických vztahů mezi diskutovanými regiony, které nabízejí stále mnoho témat a otázek. Ptá se kandidátky, proč se více nezabývala tematikou párových hradů a hradskou organizací jako faktorem pro scelování států?

M. Kotková: odpovídá, že se vzdálenost párových hradů v tomto regionu liší od situace v jiných oblastech a zcela mimořádná je také jejich zdejší koncentrace, což svědčí o naprosto odlišném jevu, který je potřeba zpracovat jako další významné téma.

Poté proběhlo vyhlášení výsledků tajného hlasování: Komise navrhla udělit titul doktor (PhD.)

Zapsal:

Lucie Šmahelová

Podpis předsedy komise: